

μενον ἔτος θριαμβευτικῆς ἐπιδρομῆς τοῦ στρατηγοῦ Ἡρακλείου εἰς τὴν Συρίαν. Οἱ δὲ Ἄραβες, εἰς τοὺς ὁποίους κατ' οὐδένα λόγον δὲν συνέφερον ἢ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν κατοχῆ τοῦ ἐπικαίρου τούτου χωρίου, ἠγωνίσθησαν τῷ 701 νὰ ἐξωθήσωσιν αὐτοὺς ἐκεῖθεν διὰ παντὸς τρόπου, ἀλλ' ἀπέτυχον ὀλοσχερῶς καὶ περιορίσθησαν εἰς τὸ νὰ ἀσφαλίσωσι τὰ τεῖχη τῆς Μοψουεστίας ἵνα ἀπειλώσιν ἐκεῖθεν τὴν Κιλικίαν. Εὐτυχέστεροι ὑπῆρξαν τῷ 702, καταλαβόντες τότε τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν ἀλλ' εἰς τὸ κατὰ πόδας ἔτος οἱ Ἀρμένιοι στασιάζσαντες κατέλαβον μὲν τοὺς μωαμεθανούς, ἐζήτησαν δὲ καὶ ἔλαβον ἐπικουρίαν παρὰ Ἡρακλείου. Καὶ ἐπαναλαμβάνουσι μὲν οἱ μωαμεθανοὶ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τὸν ἀγῶνα, καὶ κυριεύουσιν αὖθις τὴν Ἀρμενίαν, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτῆς σωρεύσαντες ἐν τόπῳ ἐνὶ παραδιδούσιν εἰς τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον, ἀλλ' ὁ Ἡράκλειος ἐξεδικήθη λαμπρῶς τὰ παθήματα ταῦτα τῶν χριστιανῶν. Συγχρόνως μὲ τὴν εἰς τὴν Ἀρμενίαν εἰσβολὴν μύριοι Ἄραβες ἐνέβαλον ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀζάρ εἰς Κιλικίαν· ὁ δὲ Ἡράκλειος στρατεύσας κατ' αὐτῶν τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ λοιποὺς αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ. Καὶ ἐπειδὴ τῷ 704 ἕτερος στρατηγὸς τῶν Ἀράβων Ἀζιβ ἐστράτευσεν αὖθις κατὰ τῆς Κιλικίας ὁ Ἡράκλειος κατετρόπωσε καὶ τοῦτον εἰς μάχην καθ' ἣν ἔπεσον δωδεκακισχίλιοι Ἄραβες.

Ἐνῷ ὁμως τὰ χριστιανικὰ ὄπλα ἐθριαμβέον οὕτως ἐν Ἀσίᾳ διὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἡρακλείου, ὅστις ἀπαλλαγεῖς τῶν ἐν Κιλικίᾳ πολεμίων ἠτοιμάζετο νὰ καταφέρῃ πληγὰς καιρίας καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἀρμενίᾳ ἐμβάλοντας, πολέμιος ἀπροσδοκῆτως ἐπιφανεῖς ἀπὸ βορρᾶ οὐ μόνον ἅπαντας τοὺς ἀγῶνας τούτους ἐματαιώσεν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἔφερεν ἅπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον. Ὁ πολέμιος οὗτος δὲν ἦτο ἄλλος εἰμὴ αὐτὸς ὁ πρὸ δεκαετίας σχεδὸν ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς Ἰουστινιανὸς Β'. Εἰς Χερσῶνα, ὅπου εἶχεν ἐξορισθῆ, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἀπέβαλε τὸν πολυπράγμονα αὐτοῦ ἀρχικὸν βίον, ἀλλ' ἀκαταπαύστως ἐσκέπτετο πῶς δύναται ἐκεῖθεν ὀρμώμενος νὰ ἀναλάβῃ τὴν βασιλείαν. Ἡ πόλις ἐν ἣ ἔζη καὶ ἦτις ἦτο, ὡς πολλάκις εἶπομεν, ἢ νῦν Σεβαστούπολις, εἰ καὶ ἀποβαλοῦσα τοὺς πλουσίους ἀγροὺς ἐξ ὧν ἄλλοτε ἢ ἐνταῦθα Ἑλλάς ἐπρόριζετο τὸν ἀναγκαῖον αὐτῇ σίτον, διότι τὸ βάρβαρον τῶν Χαζάρων ἔθνος εἶχε καταλάβει τὴν πλείστην ὑπαιθρον περὶ αὐτὴν χώραν, διετέλει ὁμως εἰσέτι εὐημεροῦσα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐκόμιζον εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ἄλλας τοῦ κράτους παραλίους πόλεις δέματα, κηρόν, ταριχευτοὺς ἰχθύς καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα συνέλεγον ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν καὶ ἢ ἀντήλλασεν πρὸς ἕτερα ἐμπορεύματα τοῦ πεπολιτισμένου ἀνατολικοῦ κόσμου ἢ ἐπώλουν ποριζόμενοι ἀξιόλογα χρηματικὰ κεφάλαια. Καίτοι δὲ διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην τῆς Κωνσταντινουπόλεως κυριαρχίαν, διέσφρον ὁμως τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν ἀστικά προνόμια. Ἐκ δὲ τούτων πάντων συνάγεται ὅτι κατ' οὐδένα λόγον δὲν ἐπεθύμουν νὰ δώσωσιν αὐτοὶ ἀφορμὴν εἰς νέαν τοῦ κράτους ἀναστάτωσην, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ βλαφθῶσι τὰ ποικίλα αὐτῶν ἐμπορικὰ συμφέροντα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰουστινιανὸς οὐ μόνον τὴν ἀρχαίαν πολυπραγμοσύνην δὲν ἀπέβαλεν, ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀποβῆ ὡς ἐκ τῆς ἀτυχίας προότερος, ἐξ ἐναντίας ἐξηγοῦτο ὁσημέραι πλειότερον, οἱ τῆς Χερσῶνος (1) κάτοικοι, μακρὰν τοῦ νὰ παράσχωσιν αὐτῷ συνδρομὴν τινα, ἀπεφάσισαν τἀνάπαλιν ἢ νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὸν βασιλέα τὸν ὀχληρὸν ἐκείνον ξένον ἢ ἄλλως ὁπωσδήποτε ν' ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ μαθὼν τὰ μελετώμενα καταφεύγει πρὸς τὸν χαγάνον τῶν Χαζάρων, τυγχάνει παρ' αὐτῷ δεξιώσεως ἐντίμου καὶ

(1) Τῆς νῦν Σεβαστουπόλεως ἢ τῆς νῦν Κέρως, τὸ πάλαι Φαναγορείας.

